

Beste Matthias en Karwan,

Dank voor jullie reactie op mijn kritiek.

Mijn kritiek op jullie artikel is in drie punten samengevat:

- Het is eenzijdig omdat het winst niet in samenhang met verlies bekijkt.
- Het maakt een verkeerde vergelijking om het belang van slavenhandel te meten. De vergelijking moet zijn tussen handel en productie en niet tussen handel berekend volgens de methode van Emmer en Den Heijer en de handel berekend volgens jullie methode.
- Het ziet de belangrijkste beleidsimplicatie over het hoofd, namelijk het effect op de omvang van herstelbetalingen.

Jullie antwoord op mijn kritiek is als volgt.

De stomme stelling truc

Jullie beginnen met het bekende debat truc: de stomme stelling. Schuif iemand een stomme stelling in de schoenen en laat hij maar uitleggen hoe hij die stomme stelling wil verdedigen. De stomme stelling die jullie mij in de schoenen proberen te schuiven is als volgt. "Het verbaasde ons dat je historisch onderzoek dat bekijkt hoe de slavenhandel onderdeel was van de Nederlandse economie als geheel niet belangrijk vindt."

Mijn antwoord is: toon aan waar ik die stomme stelling verdedig dat onderzoek naar slavenhandel niet belangrijk is. Als je dat niet kunt aantonen, waarom kom je dan met die stomme stelling?

Herhaal de stelling en ga niet in op kritiek

Jullie stellen dat jullie niet de winst bekijken, maar de brutomarge. Fijn, maar mijn kritiek is dat jullie eenzijdig zijn. Je moet niet alleen naar de winst kijken, maar ook naar het verlies om de impact van slavenhandel te kunnen beoordelen. Het enige wat jullie nu doen is herhalen dan jullie niet naar de winst, maar naar de brute marge kijken, zonder in te gaan op de kritiek dat het eenzijdig is.

In mijn kritiek laat ik zien dat jullie benadering typisch is voor het wetenschappelijk kolonialisme, dat een tunnelvisie heeft. Waar de stroming van Decolonizing The Mind winst onmiddellijk verbindt met verlies omdat die twee onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, laten jullie het verlies helemaal uit beeld. Voor jullie is verlies niet relevant bij de bespreking van de impact van de slavenhandel, voor ons wel. Daarom betrekken jullie die literatuur niet erbij. Dat is het grote verschil.

Weghalen wat niet past

Jullie schrijven: "De bespreking suggereert dat we ons niet zouden realiseren dat de slavenhandel maar een kleine rader was in een groter systeem. Dat is natuurlijk onzin." Vervolgens citeren jullie uit je stuk: "Daarbij moet expliciet benadrukt worden dat hier alleen de slavenhandel is behandeld, niet het bredere, op slavernij gebaseerde Atlantische systeem. De impact van dit systeem moet nog vele malen groter zijn geweest."

Mijn kritiek is dat nadrukkelijk aangegeven kan worden met de cijfers van Zunder hoe klein de betekenis van de handel was t.o.v. de productie, nl. 700 miljoen t.a.v. 125 miljard (0,5%). En dit gegeven staat haaks op jullie bewering in de zin die boven jullie citaat staat, maar in deze bijdrage niet weergegeven wordt: "De opbrengst van de Nederlandse slavenhandel was dus aanzienlijk, en de bedragen waren naar vroegmoderne maatstaven groot." (p. 24).

Stellingen poneren i.p.v. bewijzen leveren

Jullie schrijven: "We storen ons aan de selectieve manier van citeren en de povere manier van samenvatten".

Fijn om te weten wat jullie gemoedstoestand is, maar waar is het bewijs? Uit het bovenstaande blijkt dat jullie graag een citaat nemen om aan te geven dat jullie productie belangrijk vinden, maar het citaat weglaten waar mijn kritiek op gebaseerd is.

De basisliteratuur

Jullie vinden de kritiek dat jullie basisliteratuur niet gebruiken ongegrond. Die zou niet relevant zijn. Armand Zunder heeft de omvang berekend van de productie. Jullie hebben de omvang van de handel geschat. Hoe kan Zunder's berekening dan irrelevant zijn als het gaat om de impact op de economie, waarvan jullie zelf zeggen dat het van belang om dit erbij te betrekken. Met de

formulering "De impact van dit systeem moet nog vele malen groter zijn geweest" wekken jullie de indruk alsof dat gegeven niet bekend is. Het staat in de literatuur. Je verwijst naar het belang en toch weet je het getal niet te vermelden. Waarom? Niet omdat het irrelevant is, maar omdat zou blijken dat de stelling "De opbrengst van de Nederlandse slavenhandel was dus aanzienlijk, en de bedragen waren naar vroegmoderne maatstaven groot" zou ondergraven omdat het getal van 0,5% een ander perspectief werpt op de zaak. Slavernij ging om productie, niet om handel.

Op één punt zijn we het met elkaar eens: we onderschatten beide onze lezers niet. Alleen zullen de lezers van IISR nieuwsbrief kennis kunnen nemen van een debat tussen ons dat angstvallig wordt vermeden in de Nederlandse historische tijdschriften.

Sandew Hira